

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra teologické a sociální etiky

Bakalářská práce

Kriminalita mladistvých ve služebním obvodu obvodního oddělení Policie ČR Čtyři Dvory

Vedoucí práce: doc. Mgr. Jindřich Šrajer, Dr. theol.

Autor práce: Marek Rehák

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 3. ročník

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

27. července 2011

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Mgr. Jindřichu Šrajerovi, Dr. theol. za cenné rady, připomínky, ohleduplnost, vstřícnost a metodické vedení práce. Dále děkuji Mgr. Lucii Maliňákové, doc. Ing. Lucii Kozlové, Ph.D. a Mgr. Pavlu Kuchařovi, Ph.D. za vstřícné a cenné rady při konzultaci práci a sestavování osnovy práce.

Úvod.....	- 5 -
1. Uvedení do problematiky	- 7 -
1.1 Mladiství	- 7 -
1.2 Trestní odpovědnost mladistvého	- 8 -
1.3 Kriminalita	- 10 -
1.4 Obvodní oddělení policie	- 10 -
1.5 Služební obvod.....	- 11 -
1.6 OOP Čtyři Dvory	- 12 -
2. Analýza kriminality mladistvých ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory.....	- 14 -
2.1 Analýza dat	- 16 -
2.2 Zhodnocení.....	- 28 -
3. Kriminalita mladistvých.....	- 29 -
3.1 Příčiny	- 29 -
3.1.1 Sociální příčiny	- 29 -
3.1.2 Osobnostní příčiny	- 31 -
3.2 Druhy opatření	- 31 -
3.3 Prevence	- 33 -
3.3.1 Schéma prevence kriminality	- 34 -
3.3.2 Prevence kriminality ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory	- 37 -
Závěr	- 40 -
Seznam použitých zdrojů	- 42 -
Abstrakt.....	- 45 -
Abstract.....	- 46 -
Přílohy.....	- 47 -

Motto:

„Chválit a povzbuzovat dítě je stokrát účinnější než hrozit a trestat.“

**(Orison Swett
Marden)**

Úvod

Od roku 2008 pracuji na Obvodním oddělení policie (dále jen OOP) Čtyři Dvory, ve funkci policejního inspektora. Pod toto obvodní oddělení spadají také dvě českobudějovická sídliště – Máj a Vltava. Jedním z nebezpečí velkých sídlišť je obecně anonymita. Co se člověka bezprostředně netýká, k tomu zůstává lhostejný a raději to nevidí. Především sídliště Máj je v očích veřejnosti chápáno jako nejméně bezpečné místo na území města České Budějovice, jak dokazují výsledky z provedené SWOT analýzy (příloha č. 1).

Možností, jak trávit volný čas, není na tak velkých sídlištích pro mladé lidi mnoho. Setkáváme se zde s různou formou kriminality mladistvých osob – krádeže, krádeže vloupáním, násilné trestné činy, mravnostní trestné činy, poškozování cizího majetku. Většina mladistvých tráví svůj volný čas postáváním v podchodech paneláků, posedáváním na lavičkách. A právě to jsou často první podněty pro protiprávní jednání. Ať už je to sprejství - prostřednictvím lihových fixů, sprejů s barvou, první experimenty s kouřením, alkoholem, lehkými drogami.

V bakalářské práci se zabírám kriminalitou mladistvých ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory, které je jedním ze čtyř obvodních oddělení Policie ČR na území města České Budějovice. V první části práce se nejprve pokusím vymezit základní pojmy, jakými jsou *mladiství*, *trestní odpovědnost mladistvého*, *kriminalita*, *obvodní oddělení policie*, *služební obvod*, *OOP Čtyři Dvory*. Ve druhé části práce provedu z dostupných policejních statistik analýzu kriminality ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory za období let 2008 až 2010, tedy dobu, jakou na uvedeném oddělení

pracuji a porovnáám ji s kriminalitou evidovanou ostatními českobudějovickými OOP ČR. Ve třetí části práce se blíže zaměřím na kriminalitu mladistvých osob, její příčiny, druhy opatření a možnou prevenci, přičemž budu vycházet z analýzy v předchozí kapitole. Cílem práce je analýza kriminality mladistvých ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory, její porovnání s ostatními OOP působícími na území města České Budějovice a na základě získaných výsledků se zaměřit na příčiny, prevenci a opatření ukládané mladistvým pachatelům.

1. Uvedení do problematiky

V první části jde o vymezení základních pojmů: *mladiství*, *trestní odpovědnost mladistvého* – vymezení z hlediska trestního zákoníku a upřesnění jejich trestní odpovědnosti, dále pojmy *kriminalita*, *obvodní oddělení policie*, *služební obvod*, *OOP Čtyři Dvory*, které budou vymezeny dle dostupných informací a literatury.

1.1 Mladiství

Mezi mladistvé patří osoby mezi 15 až 18 lety věku.¹ „Jsou to osoby, které jsou před zákonem odpovědné, i když s jistým omezením... Použití tohoto termínu je na místě i v případě nabytí zletilosti jednotlivce soudním rozhodnutím (k uzavření sňatku).“²

V tomto období narůstá vliv vrstevníků, masmédií, internetu a naopak se výrazně zmenšuje vliv rodiny a školy. To má celou řadu negativních dopadů. Zvláště vzhledem ke skutečnosti, že mladiství prochází rozhodujícím obdobím života, které je určující pro jejich začleňování se do společnosti. Mladí lidé ještě neumí vždy správně vyhodnotit životní situace. Vrstevníci, masmédiá a internet jim nejsou v tomto směru příliš nápomocny, spíše naopak.³

Vrstevnická skupina je pro mladistvé důležitá a významná, ale pouze v určitých případech. Pokud mladí lidé vyrůstají bez zájmu rodičů, bez jasných pravidel a ohrožené neopodstatněným trestáním ze strany rodičů, stávají se často členy delikventní party.⁴ „Delikventní party u nás vždy vznikají z podskupin mladých lidí, kteří se dobře znají z jedné instituce, méně často se rekrutují z mládeže bydlící na jednom sídlišti, resp. v jedné čtvrti, jak je tomu častěji v západních zemích.“⁵

¹ „Omezíme-li pojem mládež věkovou hranicí 18 let, dostaneme kategorii osob nezletilých. Zákon je sice nespécifikuje, ale občanský zákon naopak hodnotí osoby starší 18 let jako zletilé.“ DUBSKÝ, V.: *Mládež, společnost a stát.*, Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT ČR, 1994, s. 40.

² Tamtéž, s. 41

³ Srov. Tamtéž, s. 33

⁴ Srov. MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A.: *Mládež a delikvence.*, Praha: Portál, 1998, s. 84

⁵ Tamtéž, s. 85

„Pro věkovou skupinu dětí a mladistvých je při páchání trestné činnosti dlouhodobě potvrzováno:

- využití somatických znaků pachatele, např. větší síla, rychlost,
- nedokonalá příprava, často neplánovaná, nedostatečná, a použití nevhodných nástrojů,
- nad rozumovou motivací převládající motivace emotivní, impulzivní pod vlivem momentální situace.“⁶

1.2 Trestní odpovědnost mladistvého

V otázce trestní odpovědnosti mladistvých v ČR platí, že „Ke vzniku trestní odpovědnosti mladistvého se požaduje, aby spáchal čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je vyšší než malý. U zletilých pachatelů stačí, je-li vyšší než nepatrný. Čin spáchaný mladistvým, který sice vykazuje znaky uvedené v trestním zákoně, ale jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je malý, ještě není trestným činem. Naopak u mladistvých není trestným činem jednání malého stupně nebezpečnosti pro společnost, zatímco u ostatních osob není trestným činem teprve jednání nepatrného stupně nebezpečnosti. Při hodnocení materiálního znaku u konkrétního trestného činu – zda stupeň nebezpečnosti je malý nebo vyšší – je nutné vycházet z reálné situace, z okolností spáchání trestného činu, z příčin a podmínek, které je ke spáchání trestného činu vedly nebo k němu napomohly, jakož i ze samotného faktu, že čin spáchal mladistvý. Při určování stupně nebezpečnosti činu pro společnost není možné stanovit obecně platné pravidlo. Vždy je nutno vycházet z konkrétního případu. Povinnost hodnotit materiální znak trestného činu mladistvého mají všechny orgány činné v trestním řízení.“⁷

Blíže se na trestní odpovědnost mladistvých zaměřuje zákon číslo 218/2003 Sb. ze dne 25. června 2003, O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže),

⁶ ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: *Kriminologie a prevence kriminality*, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, s. 102

⁷ ZOUBKOVÁ I., NIKL J., ČERNÍKOVÁ, V.: *Kriminalita Mládeže*, Praha 2001, Vydavatelství PA ČR, s. 66

konkrétněji poté v § 1 odst. 2 : „Projednáváním protiprávních činů, kterých se dopustili děti mladší patnácti let a mladiství, se sleduje, aby se na toho, kdo se takového činu dopustil, užilo opatření, které účinně přispěje k tomu, aby se nadále páčání protiprávního činu zdržel a našel si společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a rozumovému vývoji a podle svých sil a schopností přispěl k odčinění újmy vzniklé jeho protiprávním činem; řízení musí být vedeno tak, aby přispívalo k předcházení a zamezování páčání protiprávních činů“⁸. Z předchozí citace je tedy zřejmé, že u mladistvých není zájem ukládat trest odnětí svobody (tento pouze ve výjimečných případech), ale navrátit je zpět k běžnému životu za užití některého z opatření.

V jistých případech nemusí být mladiství za svůj čin odpovědný. V § 5, odst. 1 výše uvedeného zákona s názvem **Odpovědnost mladistvého stojí**: „Mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný“⁹. Výklad tohoto zákona však může být v praxi různý, resp. problematický. Jak určit, že mladistvý mohl rozpoznat nebezpečnost svého jednání pro společnost?

V současné době schválila vláda novelu zákona o soudnictví ve věcech mládeže, který v případech závažné trestné činnosti umožňuje soudům uložit trest ochranného léčení na dobu nezbytně nutnou, tedy než delikvent nebude pro společnost nebezpečný. V krajním případě může být trest doživotní. Součástí novely zákona není snížení hranice trestní odpovědnosti na 14 let. Názory na snížení hranice trestní odpovědnosti se různí, zatímco jedni argumentují, že dnešní děti jsou velmi informované, druzí tuto myšlenku odsuzují a navrhují raději ústavní výchovu.¹⁰

⁸ Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění platném k 25. 6. 2003

⁹ Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění platném k 25. 6. 2003

¹⁰ Srov. Obecně o trestním zákoníku: Reforma Justice [online] [cit. 2011-7-27] Dostupné z www: <http://www.reformajustice.cz/cz/trestni-zakonik/obecne-o-trestnim-zakoniku.html>

1.3 Kriminalita

V literatuře se můžeme setkat s různými vymezeními pojmu kriminalita. Jedna z definic uvádí: „Kriminalita je negativní společensko-historický podmíněný jev, souhrn jednání, jehož důsledkem je trestná činnost.“¹¹

Ale ani náhled a rozsah pojmu kriminalita není jednotný. V současnosti rozeznáváme dvě pojetí kriminality – legální a sociologizující. Zatímco první pojetí zabírá kriminalitu pouze jako trestnou činnost, druhé pojetí zabírá i jednání, které není trestněprávně postižitelné, ale je společensky patologické a předchází trestné činnosti nebo ji podmiňuje – alkoholismus, drogy, extremismus.¹²

V bakalářské práci se budu věnovat kriminalitě mladistvých osob, tedy osobám ve věku 15 až 18 let z hlediska legálního pojetí kriminality. Blíže se kriminalitě mladistvých budu věnovat v kapitole 3.

1.4 Obvodní oddělení policie

Činnost OOP je podřízena službě pořádkové policie. „Služba pořádkové policie představuje základní pilíř Policie České republiky. Co do počtu policistů je službou nejpočetnější a co do obsahu činností službou nejuniverzálnější.“¹³

Mezi základní činnosti služby pořádkové policie patří ochrana bezpečnosti osob a majetku, ochrana veřejného pořádku, plnění úkolů v trestním, přestupkovém a blokovém řízení. Dále dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a také přepravou osob a zásilek na železnici.¹⁴

Na OOP ČR vykonávají policisté nepřetržitou dozorčí službu, čímž je zajištěna jejich trvalá akceschopnost. Úkolem policisty na dozorčí službě je příjem oznámení, žádostí a dalších podnětů od všech občanů, kterým Policie ČR poskytuje své služby.¹⁵ Mezi další úkoly obvodních oddělení patří občůzková a hlídková služba. „Policisté je vykonávají ve svěřených okresech nebo na určených stanovištích. Při výkonu služby předcházejí a zabraňují přestupkům a trestným činům, odhalují je a zakročují proti

¹¹ HARTL, P.: *Psychologický slovník*, Praha: 1996, s. 93

¹² Srov. CHROMÝ, J.: *Kriminalita páchaná na mládeži*, Praha: Linde, 2010, s. 17

¹³ Srov. VOKUŠ, J.: *Policie České republiky*, Praha: Policejní prezidium, 2010, s. 22

¹⁴ Srov. Tamtéž, s. 22

¹⁵ Srov. Tamtéž, s. 22

jejich pachatelům. Provádějí také prvotní opatření na místě činu a pátrají po hledaných a pohřešovaných osobách a věcech.¹⁶

Podle počtu policistů zařazených na obvodním oddělení rozlišujeme obvodní oddělení: I. typu (více než 60 pracovních míst), II. typu (30 až 59 pracovních míst), III. typu (29 až 15 pracovních míst) a IV. Typu (14 a méně pracovních míst).¹⁷

„Obvodní oddělení se zřizují tam, kde to vyžaduje bezpečnostní situace. Zejména se přihlíží k výskytu trestné činnosti, počtu obyvatel obcí, měst apod. K tomu musí být vytvořeny materiální a personální podmínky tak, aby bylo dosaženo efektivního a hospodárného plnění úkolů policie. Nové útvary jsou zřizovány na návrh okresního ředitele (dnes vedoucího územního odboru, pozn. autor) po projednání a schválení policejního prezidia ČR.¹⁸

Každé OOP má přesně vymezený služební obvod, který rozhoduje o místní příslušnosti konkrétního oddělení.

1.5 Služební obvod

Pojmem služební obvod vymezujeme konkrétní teritorium, které spadá pod příslušné obvodní oddělení a v němž policisté obvodního oddělení vykonávají obchůzkovou a hlídkovou službu.

Služební obvod OOP je rozdělen na jednotlivé územní části (okrsky). Počet okrsků určuje vedoucí obvodního oddělení dle příslušných kritérií:¹⁹

- „Správní členění
- Počet obyvatel
- Bezpečnostní situace
- Početní stav policistů na obvodním oddělení²⁰

¹⁶ VOKUŠ, J.: *Policie České republiky*, Praha: Policejní prezidium, 2010, s. 23

¹⁷ MACEK, P.: *Pořádková činnost policie*, Praha: Police History, 2003, s. 43

¹⁸ Tamtéž, s. 43

¹⁹ Srov. Tamtéž, s. 12

²⁰ Tamtéž, s. 12

Každý policista obvodního oddělení vykonává obchůzkovou činnost v přiděleném okrsku, kde zajišťuje ochranu veřejného pořádku a boj s kriminalitou – policista je tedy územně odpovědný za svůj přidělený okrsek.²¹

Všichni policisté obvodního oddělení dále vykonávají ve služebním obvodu hlídkovou službu, která patří mezi základní činnost služby pořádkové policie. Jejím úkolem je bezprostřední zajištění ochrany veřejného pořádku a plnění dalších úkolů Policie ČR.²² „Výkon hlídkové služby je organizován v místech se závažnou a rozsáhlou bezpečnostní problematikou. Jedná se o místa s větším soustředěním obyvatel, se značnou fluktuací osob jako jsou města, průmyslové oblasti, turistická a lázeňská místa apod.“²³

1.6 OOP Čtyři Dvory

Obvodní oddělení Policie ČR Čtyři Dvory sídlí v Českých Budějovicích, na sídlišti Máj, v ul. Miroslava Chlajna č. 45. Je jedním z deseti obvodních oddělení zřízených v teritoriu územního odboru České Budějovice. „Územní odbor České Budějovice Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje spravuje deset policejních obvodních oddělení a dopravní inspektorát. Ve městě pak, mimo třech obvodních oddělení, působí ještě oddělení hlídkové služby, dále Služba kriminální policie a vyšetřování a oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál. Vzhledem k nejvyššímu počtu obyvatel patří mezi okresy v regionu jižních Čech s vyšším nárůstem trestné činnosti. Nápad trestné činnosti na územním odboru České Budějovice Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje se podílí na celkovém nárůstu trestných činů zhruba jednou třetinou. Největším problémem je majetková trestná činnost. Jedná se o krádeže jízdních kol, vloupání do vozidel, vloupání do rekreačních objektů. Přes přijímaná opatření ve výkonu služby a prevenci s občany je u násilné trestné činnosti a mravnostní objasněnost téměř stoprocentní.“²⁴

Současná služebna byla přemístěna z původní lokality (sídliště Vltava) na sídliště Máj především v souvislosti se stále se rozrůstajícím sídlištěm a vzrůstající

²¹ Srov. MACEK, P.: *Pořádková činnost policie*, Praha: Police History, 2003, s. 13

²² Srov. Tamtéž, s. 19

²³ Tamtéž, s. 20

²⁴ Policie ČR – KŘP Jihočeského kraje: Policie ČR [online] [cit. 2011-7-12] Dostupné z www.policie.cz/clanek/policie-ceske-republiky-krajske-reditelstvi-policie-jihoceskeho-kraje-uzemni-odbor-ceske-budejovice.aspx

kriminalitou. Dnes je služebna vzdálena jen několik málo metrů od ulic V. Volfa, A. Barcala, J. Bendy, N. Frýda a zajišťuje jak větší dostupnost veřejnosti, tak rychlejší dojezdové časy.

Služební obvod oddělení je vymezen řekou Vltavou do Českého Vrbného a dále křižovatkou „Diamant“ až po lokalitu Švábův Hrádek. Služební obvod současně zahrnuje všechny sídliště krajského města – Máj, Vltava, Šumava. Počtem policistů je OOP Čtyři Dvory oddělením II. typu.



25

²⁵ Pohled na vstup služebny OOP Čtyři Dvory z ul. M. Chlajna

2. Analýza kriminality mladistvých ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory

V kapitole č. 2 provádím srovnání a rozbor kriminality ve čtyřech služebních odvodech Policie ČR, které působí na území města České Budějovice. Město České Budějovice můžeme dle OOP ČR rozdělit na čtyři části: OOP České Budějovice – město (OOP I. typu), OOP Čtyři Dvory (OOP II. typu), OOP Suché Vrbné (OOP II. typu) a OOP Boršov (OOP III. typu). Každé z obvodních oddělení má vymezené hranice služebního obvodu a zahrnuje jiné části města. Zatímco pod OOP Boršov spadají menší příměstské obce, pod OOP České Budějovice spadá stará historická část města České Budějovice a její přilehlé okolí. Mapka rozdělení služebních obvodů OOP na území Českých Budějovic je v příloze č. 5 (uvedená mapka není k dispozici v tištěné podobě, proto je obrázek pořízen ve formě fotografie na operačním středisku KŘP JČK a následně naskenován do počítače).

V souvislosti se služebním obvodem příslušných obvodních oddělení se mění také nápad trestné činnosti – celkový počet zaevidovaných trestných činů a jejich skladba. Služební obvod Policie ve Čtyřech Dvorech je specifický svou lokalitou. Součástí služebního obvodu je totiž již zmiňované sídliště Máj, které je Evropským sociálním fondem ČR označeno jako sociálně vyloučená lokalita²⁶. Lze očekávat, že skladba trestné činnosti bude jiná, než ve zbylých obvodních odděleních a také, že procentuální zastoupení mladistvými spáchané trestné činnosti bude vyšší.

Vycházím s dostupných statistik Policie ČR uveřejněných za roky 2008, 2009, 2010, tedy doby, kterou pracuji na OOP Čtyři Dvory. Analýza bude provedena porovnáním statistik z tabulek rozdělených dle druhu trestné činnosti.

Pro naplnění cíle bakalářské práce jsem zvolil kvantitativní výzkum, technika sběru dat byla provedena metodou sekundární analýzy dat.

²⁶ Mapa sociálně vyloučených lokalit: Evropský sociální fond ČR [online] [cit. 2011-7-26] Dostupné z [www: http://www.esfcr.cz/mapa/int_jc3_1_1.html](http://www.esfcr.cz/mapa/int_jc3_1_1.html)

V prvním sloupci tabulky je uvedeno příslušné obvodní oddělení OOP Čtyři Dvory (dále jen OOP Č. D., označeno červenou barvou), OOP České Budějovice (dále jen OOP Č. B., označeno černou barvou), OOP Suché Vrbné (dále jen OOP S. V., označeno černou barvou) a OOP Boršov (dále jen OOP B., označeno černou barvou), ve druhém sloupci rok. Třetí sloupec zaznamenává počet celkem zjištěných trestných činů, v dalších sloupcích poté počet zjištěných nezletilých a mladistvých pachatelů společně s procentuálním zastoupením.

Při vyhodnocování tabulek se budu v souvislosti s tématem bakalářské práce věnovat pouze mladistvým pachatelům, přesto jsou v tabulkách uvedeny i nezletilí pachatelé a procentuální zastoupení jimi spáchaných činů.

2.1 Analýza dat

Tabulka č. 1²⁷

Vraždy

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. B.	2008	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP S. V.	2008	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP B.	2008	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. D.	2009	1	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. B.	2009	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP S. V.	2009	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP B.	2009	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. D.	2010	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. B.	2010	2	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP S. V.	2010	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP B.	2010	0	0	0,00 %	0	0,00 %
Celkem		3	0	0,00 %	0	0,00 %

V první tabulce je znázorněna statistika vražd. Mladistvými nebyl ve sledovaném období spáchán žádný trestný čin vraždy.

²⁷ Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

Násilné trestné činy

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	67	2	2,98 %	6	8,95 %
OOP Č. B.	2008	153	9	5,88 %	9	5,88 %
OOP S. V.	2008	24	1	4,12 %	3	12,5 %
OOP B.	2008	14	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. D.	2009	62	6	9,68 %	2	3,23 %
OOP Č. B.	2009	164	11	6,71 %	9	5,49 %
OOP S. V.	2009	17	0	0,00 %	1	5,88 %
OOP B.	2009	12	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. D.	2010	71	5	7,04 %	4	5,63 %
OOP Č. B.	2010	228	6	2,63 %	11	4,82 %
OOP S. V.	2010	31	1	3,23 %	1	3,23 %
OOP B.	2010	13	0	0,00 %	2	15,38 %
Celkem		856	41	4,79 %	46	5,37 %

V další tabulce je sledována statistika násilných trestných činů – zastoupeny jsou zde především trestné činy: loupež, vydírání, rvačka, úmyslné ublížení na zdraví, nebezpečné vyhrožování a omezování osobní svobody. Ve sledovaném období je na OOP Č. D. patrný pokles především mezi roky 2008 a 2009. Rok 2010 vykazuje mírný nárůst, ale nedosahuje hodnot z roku 2008. Nejčastěji spáchanými trestnými činy mladistvými ve služebním obvodu OOP Č. D. jsou loupeže a úmyslné ublížení na zdraví.

Ve služebním obvodu OOP Č. B. je patrný ve sledovaném období nárůst počtu spáchaným násilných činů a současně úměrný nárůst činů spáchaným mladistvými.

²⁸ Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

Procentuální zastoupení je nepatrně nižší než na OOP Č. D. Nejčastěji zastoupenými činy jsou loupeže a úmyslné ublížení na zdraví.

Ve služebním obvodu OOP S. V. je počet spáchaným násilných činů několikanásobně nižší než na OOP Č. D., ale procentuální zastoupení činů spáchaných mladistvými je podobné, jako ve zbylých částech města České Budějovice (pouze rok 2008 vybočuje za statistiky). Nejčastěji spáchanými činy jsou úmyslné ublížení na zdraví a porušování domovní svobody.

OOP B. neeviduje v letech 2008 a 2009 žádný násilný trestný čin spáchaný mladistvými, v roce 2010 vidíme nárůst na 15,38 % (2 činy z 13). V obou případech se jedná o trestný čin nebezpečné vyhrožování.

Tabulka č. 3²⁹

Mravnostní činy celkem

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	7	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. B.	2008	12	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP S. V.	2008	1	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP B.	2008	2	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. D.	2009	9	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. B.	2009	9	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP S. V.	2009	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP B.	2009	2	0	0,00 %	1	50 %
OOP Č. D.	2010	8	0	0,00 %	2	25,00 %
OOP Č. B.	2010	17	1	5,88 %	1	5,88 %
OOP S. V.	2010	0	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP B.	2010	1	0	0,00 %	0	0,00 %
Celkem		68	1	1,47 %	4	5,88 %

V tabulce č. 3 je sledována statistika mravnostních trestných činů, mezi které řadíme především znásilnění, pohlavní zneužívání a šíření pornografie. Ve sledovaném období vidíme nepatrný nárůst v roce 2010, kdy byly OOP Č. D. zaevidovány dva případy pohlavního zneužívání (z celkových 8 zjištěných, tedy 25 %). Stejný čin byl zaznamenán i OOP B., v případě OOP Č. B. se jedná o trestný čin znásilnění.

²⁹ Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

Tabulka č. 4³⁰

Krádeže vloupáním celkem

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	133	1	0,75 %	5	3,75 %
OOP Č. B.	2008	429	3	0,70 %	7	1,63 %
OOP S. V.	2008	86	1	1,16 %	3	3,49 %
OOP B.	2008	82	0	0,00 %	6	7,32 %
OOP Č. D.	2009	109	0	0,00 %	3	2,75 %
OOP Č. B.	2009	303	7	2,31 %	5	1,65 %
OOP S. V.	2009	85	0	0,00 %	3	3,53 %
OOP B.	2009	60	0	0,00 %	1	1,67 %
OOP Č. D.	2010	132	0	0,00 %	1	0,76 %
OOP Č. B.	2010	672	3	0,45 %	4	0,60 %
OOP S. V.	2010	112	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP B.	2010	55	0	0,00 %	0	0,00 %
Celkem		2258	15	0,66 %	38	1,68 %

Tabulka č. 4 sleduje statistiku krádeží provedených vloupáním, které se rozdělují dle typu napadeného objektu: restaurace, obchody, školy, domy, chaty a další objekty. Procentuální zastoupení krádeží vloupáním spáchaných mladistvými vykazuje významný pokles v roce 2010. OOP Č. D. nijak nevybočuje nad okolními odděleními. K nejčastěji spáchaným činům patří vloupání do ostatních objektů. Procentuální zastoupení OOP Č. D. nijak nevybočuje nad ostatními OOP.

³⁰ Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

Tabulka č. 5³¹

Krádeže prosté celkem

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	572	0	0,00 %	7	1,22 %
OOP Č. B.	2008	929	9	0,97 %	14	1,50 %
OOP S. V.	2008	175	0	0,00 %	13	7,43 %
OOP B.	2008	96	0	0,00 %	4	4,17 %
OOP Č. D.	2009	450	10	2,22 %	7	1,56 %
OOP Č. B.	2009	709	24	3,39 %	16	2,26 %
OOP S. V.	2009	130	4	3,08 %	3	2,31 %
OOP B.	2009	79	0	0,00 %	1	1,27 %
OOP Č. D.	2010	442	0	0,00 %	4	0,90 %
OOP Č. B.	2010	1235	1	0,08 %	12	0,97 %
OOP S. V.	2010	145	0	0,00 %	4	2,76 %
OOP B.	2010	70	0	0,00 %	1	1,43 %
Celkem		5032	48	0,95 %	86	1,71 %

Prosté krádeže zahrnují především krádeže spáchané na jiných osobách, kapesní krádeže, krádeže motorových vozidel a krádeže v jiných objektech. Z uvedené tabulky je patrné nízké procentuální zastoupení spáchaných prostých krádeží mladistvými. Překvapivě nejvyšší zastoupení v přepočtu na celkový počet zjištěných činů vykazuje OOP S. V. a v roce 2008 také OOP B. Ve služebním obvodu OOP Č. D. evidujeme mírný pokles činů spáchaných mladistvými. K nejčastěji spáchaným prostým krádežím mezi mladistvými patří po celém území Českých Budějovic kapesní krádeže, krádeže na jiných osobách a krádeže v jiných objektech.

³¹ Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

Tabulka č. 6³²

Majetkové činy celkem

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	756	1	0,13 %	13	1,71 %
OOP Č. B.	2008	1545	13	0,84 %	21	1,36 %
OOP S. V.	2008	286	1	0,35 %	16	0,56 %
OOP B.	2008	188	0	0,00 %	10	0,53 %
OOP Č. D.	2009	605	10	1,65 %	11	1,82 %
OOP Č. B.	2009	1164	31	2,66 %	22	1,89 %
OOP S. V.	2009	235	4	1,70 %	6	2,55 %
OOP B.	2009	147	0	0,00 %	2	1,36 %
OOP Č. D.	2010	644	0	0,00 %	6	0,93 %
OOP Č. B.	2010	2101	4	0,19 %	16	0,76 %
OOP S. V.	2010	275	0	0,00 %	4	1,45 %
OOP B.	2010	133	0	0,00 %	2	1,50 %
Celkem		8079	64	0,79 %	129	1,60 %

Tabulka č. 6 zahrnuje statistiku krádeží vloupáním a prostých krádeží. Navíc k nim ještě přidává trestné činy jako: podvod, zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci a zatajení věci. Dle uvedených čísel vidíme, že procentuální zastoupení mladistvými spáchaných majetkových činů je v poměru ke zbytku pachatelů zanedbatelné. Ve služebním obvodu OOP Č. D. došlo i přes nárůst celkového počtu zjištěných činů k poklesu činů spáchaných mladistvými – v porovnání s rokem 2009 o celé 1% na 0,93%. Jednoznačně se jedná o úspěch, obzvláště v porovnání s OOP B. a OOP S. V., kde je procentuální zastoupení skutků spáchaných mladistvými vyšší. K nejčastěji spáchaným činům patří poškozování cizí věci a podvod, bez rozdílu OOP.

³² Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

Ostatní kriminální činy celkem

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	82	1	1,21 %	3	3,65 %
OOP Č. B.	2008	221	5	2,26 %	11	4,98 %
OOP S. V.	2008	45	0	0,00 %	1	2,22 %
OOP B.	2008	24	0	0,00 %	1	4,17 %
OOP Č. D.	2009	94	4	4,26 %	6	6,38 %
OOP Č. B.	2009	181	1	0,55 %	7	3,87 %
OOP S. V.	2009	39	0	0,00 %	4	10,26 %
OOP B.	2009	6	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. D.	2010	77	1	1,30 %	2	2,60 %
OOP Č. B.	2010	292	1	0,34 %	4	1,37 %
OOP S. V.	2010	35	0	0,00 %	2	5,71 %
OOP B.	2010	28	0	0,00 %	1	3,57 %
Celkem		1124	13	1,16 %	42	3,74 %

Mezi ostatní kriminální činy zařazujeme především výtržnictví, nedovolenou výrobu a distribuci psychotropních látek a jedů, šíření toxikománie, maření výkonu úředního rozhodnutí a sprejerství.

OOP Č. D. eviduje v roce 2009 mírný nárůst celkových spáchaných činů proti roku 2008 a poté mírný pokles v roce 2010. Procentuální zastoupení činů spáchaných mladistvými je v roce 2010 nejnižší, rok 2009 vykazuje téměř dvojnásobný nárůst proti roku 2008, kdy podíl dosáhl 6,38 %. Vyšší podíl vykazuje ze stejného roku pouze OOP B. K nejčastěji spáchaným činům patří na OOP Č. D. a OOP Č. B. výtržnictví a sprejerství, na zbylých OOP nedovolená výroba a distribuce psychotropních látek a

³³ Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

jedů. OOP Č. D. přesto nijak nevybočuje ze statistiky dalších OOP na území města České Budějovice. Nadprůměrné čísla vykazuje v posledních dvou letech OOP Suché Vrbné. OOP Č. Budějovice - město překvapivě nevykazuje nadprůměrná čísla.

Tabulka č. 8³⁴

Zbývající kriminalita celkem

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	164	0	0,00 %	8	4,87 %
OOP Č. B.	2008	347	2	0,58 %	10	2,88 %
OOP S. V.	2008	105	0	0,00 %	4	3,81 %
OOP B.	2008	60	0	0,00 %	3	5,00 %
OOP Č. D.	2009	156	0	0,00 %	1	0,64 %
OOP Č. B.	2009	353	1	0,28 %	6	1,70 %
OOP S. V.	2009	73	0	0,00 %	1	1,37 %
OOP B.	2009	64	0	0,00 %	2	3,13 %
OOP Č. D.	2010	93	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. B.	2010	220	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP S. V.	2010	58	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP B.	2010	47	0	0,00 %	1	2,13 %
Celkem		1740	3	0,17 %	36	2,07 %

Pod pojmem zbývající kriminalita jsou zahrnuty trestné činy: nadřezování, dopravní nehody, poškozování věřitele, zvýhodňování věřitele, ohrožení pod vlivem návykové látky, zanedbání povinné výživy, šíření poplašné zprávy, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení lidských práv a svobod, hanobení národa, přesvědčení a rasy a ostatní trestná činnost. Pohledem do tabulky č. 8 vidíme každoroční pokles činů spáchaných mladistvými. Snižuje se i celkový počet zjištěných činů – především v roce 2010. OOP Č. D. evidovalo v roce 2008 osm činů spáchaných mladistvými, jednalo se o ostatní trestnou činnost, šíření poplašné zprávy a dopravní nehodu. V roce 2009 již pouze jeden čin spáchaný mladistvým a to ohrožení pod vlivem

³⁴ Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

návykové látky. V roce 2010 neviduje OOP Č. D. žádný čin spáchaný mladistvým. Situace ve zbylých částech města České Budějovice je obdobná, častěji zastoupená činem šíření poplašné zprávy. Z uvedené statistiky je patrné, že trestné činy patřící do skupiny zbývající kriminality spáchané mladistvými pachateli vykazují klesající tendenci.

Hospodářské kriminalita celkem

Obvodní oddělení	Rok	Zjištěno	Nezletilí 1-14 let	Podíl v %	Mladiství 15-17 let	Podíl v %
OOP Č. D.	2008	101	0	0,00 %	1	0,99 %
OOP Č. B.	2008	306	0	0,00 %	3	0,98 %
OOP S. V.	2008	36	0	0,00 %	1	2,78 %
OOP B.	2008	19	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. D.	2009	63	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. B.	2009	255	0	0,00 %	1	0,39 %
OOP S. V.	2009	52	0	0,00 %	4	7,69 %
OOP B.	2009	13	0	0,00 %	1	7,69 %
OOP Č. D.	2010	69	0	0,00 %	0	0,00 %
OOP Č. B.	2010	385	2	0,52 %	2	0,52 %
OOP S. V.	2010	58	0	0,00 %	2	3,45 %
OOP B.	2010	14	0	0,00 %	0	0,00 %
Celkem		1371	2	0,15 %	15	1,09 %

V poslední tabulce je uvedena statistika hospodářské kriminality. Mezi hospodářské trestné činy řadíme: neoprávněné podnikání, poškozování spotřebitele, krácení daně, poškozování věřitele, padělání a pozměňování veřejné listiny, zpronevěra, neoprávněné nakládání s osobními údaji a trestné činy proti měně. Již z výčtu hospodářských trestných činů je zřejmé, že tento druh kriminality nebude mezi mladistvými příliš zastoupen a jedná se pouze o ojedinělé případy. Překvapivě nejvyšší procentuální zastoupení má OOP S. V., další OOP evidují pouze několik málo případů. OOP Č. D. v letech 2009 a 2010 neeviduje žádný hospodářský trestný čin spáchaný mladistvým.

³⁵ Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR [www: http://essk.pcr.cz](http://essk.pcr.cz)

2.2 Zhodnocení

Z provedené analýzy je patrné, že ve služebním obvodu **OOP Čtyři Dvory** dochází k poklesu trestné činnosti spáchané mladistvými pachateli, především v oblasti majetkových, hospodářských a ostatních trestných činů. Nepatrný nárůst můžeme sledovat v oblasti mravnostních a násilných trestných činů, ale nejedná se o nijak znepokojující výsledek. Výsledek je překvapivý, protože především sídliště **Máj** bývá často označováno za problémové (současně se jedná o sociálně vyloučenou lokalitu) a očekával jsem, že podíl činů spáchaných mladistvými bude nápadně vyšší, než ve zbylých obvodních odděleních.

Při porovnání statistického průměru všech činů spáchaných mladistvými na území města České Budějovice za roky 2008, 2009 a 2010 vidíme, že OOP Čtyři Dvory nijak nevybočuje nad ostatními OOP, naopak můžeme sledovat klesající tendenci trestné činnosti mladistvých – především v roce 2010.

Nejvyšší procentuální zastoupení vykazují násilné a mravnostní trestné činy, pokusím se je tedy zohlednit v následující kapitole.

3. Kriminalita mladistvých

V této části práce se nejprve zaměřím na příčiny páchaní trestné činnosti mladistvými, dále zmíním druhy opatření, které umožňuje zákon o soudnictví mládeže mladistvým uložit. Následně provedu porovnání výkazů orgánu sociálně-právní ochrany dětí Magistrátu města České Budějovice. V poslední části se věnuji preventivní politice kriminality mládeže, se zaměřením na preventivní aktivity Policie ČR a v souvislosti s tématem práce také preventivní aktivity PČR ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory.

3.1 Příčiny

„Kriminalita mladých pachatelů nese často rysy vývojového stádia mladého člověka“³⁶. Objektem trestné činnosti se stávají věci lákavé, ale pro většinu mladých lidí nedostupné. V dnešní době se stále více rozšiřuje nabídka atraktivních věcí, ale možnosti mladých lidí spíše stagnují. Pro mladého člověka je stále obtížnější legálními prostředky opatření dostatečného množství finančních prostředků a část z nich se proto uchyluje k trestné činnosti.³⁷

Rozlišujeme **sociální** a **osobnostní** faktory, mezi sociální patří *rodina, škola, vrstevnická skupina, trávení volného času a sociálně patologické jevy*. Mezi osobnostní faktory patří *dědičnost, konstituce a osobnost*.³⁸

3.1.1 Sociální příčiny

Sociální příčiny v současné době představují nejširší skupinu příčin ovlivňující mladou generaci při páchaní trestné činnosti. Rozhodující příčinou v minulosti byla, v současné době je a v blízké budoucnosti jistě bude, *dobře fungující rodina*. Pokud dochází k negativnímu vlivu rodiny a současně neplnění rodičovských povinností, nemůže u dítěte dojít k rozvoji psychicky vyrovnané osobnosti. Pokud je dítě od svého narození vychováváno v rodině s příjemnou atmosférou, zahrnováno láskou a péčí od

³⁶ NOVOTNÝ O., ZAPLETAL, J., a KOL., *Kriminologie*, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, s. 383

³⁷ Srov. Tamtéž, s. 383

³⁸ Srov. DUBSKÝ, V., *Mládež, společnost a stát.*, Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT ČR, 1994, s. 45

obou rodičů, můžeme si být jisti, že minimalizujeme riziko záporných charakterových rysů. Naopak, pokud dítě vyrůstá v prostředí hádek, neúcty a násilí, jistě bude volit jiné prostředky pro dosažení svých cílů. Zkušenosti získané v dětství a dospívání ovlivňují celý náš život a ani ostatní subjekty podílející se na výchově, jako škola, zájmová sdružení a další, nemohou nepříznivý vývoj v nefunkční rodině nahradit.³⁹

Nadměrný důraz je dnes také kladen právě na školu a školní prostředí. Škola je vnímána jako jediný garant optimálního působení na dítě a často vytížení rodiče přenechávají svoji úlohu škole. Kladené nároky ale škola není schopná splnit.⁴⁰ Ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory působí čtyři základní školy a gymnázium. Současně zde sídlí Jihočeská univerzita.

V době mimo vyučování mají mladí lidé relativně mnoho volného času, který ale neumí vhodně využít. Společnost se příliš v otázce volného času neangažuje a klíčovou úlohu ponechává na rodině, případně škole. Nevhodné trávení volného času může vést ke kriminální činnosti. Jak dokazují zkušenosti ze zahraničí, následná náprava a převýchově je nepoměrně dražší a náročnější, než důsledná prevence.⁴¹ Ve volném čase se mladí lidé na sídlišťích nejčastěji stávají členy vrstevnické skupiny.

Vrstevnická skupina představuje největší riziko pro mládež z dysfunkčních rodin. Vznikají delikventní party, které si vytvoří vlastní hodnotové preference a směřují ke kriminální činnosti. Členové part se nejčastěji rekrutují z jedné čtvrti, případně jednoho sídliště.⁴² Delikventní party představují ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory největší riziko, především v souvislosti se třemi sídlišťi – Máj, Vltava, Šumava. Nuda a touha po „něčem novém“ často ve vrstevnické skupině vede k experimentům s alkoholem, drogami. Setkáváme s pojmem „Drogová subkultura“.⁴³ Kromě alkoholu a drog se můžeme u mladistvých setkat s dalšími sociálně patologickými jevy, například závislosti na nikotinu a chorobném hráčství.⁴⁴ Právě poslední jmenované, chorobné hráčství, představuje pro mladistvé velké riziko, protože hrací automaty spolykají velké množství finanční hotovosti a není v silách mladého člověka závislost na hracích automatech financovat legálními prostředky.

³⁹ Srov. NOVOTNÝ O., ZAPLETAL, J., a KOL., *Kriminologie*, Aspi Publishing s.r.o., Vydání druhé, přepracované, Praha, 2004, s. 45

⁴⁰ MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A.: *Mládež a delikvence*, Praha: Portál, 1998, s. 67

⁴¹ PÁVKOVÁ J. a kol. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002, s. 16

⁴² Srov. MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A.: *Mládež a delikvence*, Praha: Portál, 1998, s. 85

⁴³ Srov. Tamtéž, s. 88

⁴⁴ Srov. ZOUBKOVÁ I., NIKL J., ČERNÍKOVÁ, V.: *Kriminalita Mládeže*, Praha 2001, Vydavatelství PA ČR, s. 9

3.1.2 Osobnostní příčiny

Mezi osobnostní příčiny řadíme v první řadě dědičnost. „Prakticky všechny osobnosti vlastnosti i většina lidských postojů, a dokonce i zájmů je dědičná.“⁴⁵

Delikventní chování je podmiňováno velice komplexně. Dědičnost je jedním z faktorů, které na něho mají vliv. Nikdy však dědičnost sama o sobě nevede přímo k delikvenci.⁴⁶

Pojem konstituce zahrnuje syndrom hyperaktivity, vrozené osobnostní dispozice a pohlaví.⁴⁷ Znaky mladého člověka se syndromem hyperaktivity nesou znaky chování jako impulzivita, agresivita, záchvaty vzteku a snížené sebehodnocení. Při výzkumech delikventní mládeže se vždy najde několikanásobně více jedinců s hyperaktivitou, než u kontrolní skupiny.⁴⁸

V souvislosti s vrozenými osobnostními dispozicemi se nejčastěji setkáváme s pojmem psychopatie. „Psychopatie je většinou psychiatrických škol pojímána jako trvalá, vrozená osobnostní dispozice, která staví člověka mimo normu.“⁴⁹ Pro nositele této poruchy je typické, že mají opakované konflikty v sociálním prostředí, avšak zdaleka ne všichni se chovají kriminálně a protispolečensky.⁵⁰

Dalším konstitučním faktorem je pohlaví jedince. Dle statistik se trestné činnosti mnohem častěji dopouští muži, a to bez rozdílu etnické příslušnosti a druhu spáchané trestné činnosti. Jako hlavní příčina je odborníky označován mužský pohlavní hormon testosteron a vrozená mužská agresivita (v porovnání se ženami). Současně se muži častěji více uvazují na vrstevnické skupiny.⁵¹

3.2 Druhy opatření

„Účelem opatření vůči mladistvému je především vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj mladistvého se zřetelem k jím dosaženému stupni rozumového a mravního vývoje, osobním vlastnostem, k rodinné výchově a k prostředí mladistvého,

⁴⁵ MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A.: *Mládež a delikvence*, Praha: Portál, 1998, s. 21

⁴⁶ Srov. Tamtéž, s. 23

⁴⁷ Srov. Tamtéž, s. 27-35

⁴⁸ Srov. Tamtéž, s. 28

⁴⁹ Tamtéž, s. 30

⁵⁰ Srov. Tamtéž, s. 31

⁵¹ Srov. Tamtéž, s. 35

z něhož pochází, i jeho ochrana před škodlivými vlivy a předcházení dalšímu páčání provinění.⁵² Důraz je kladen na nápravné a výchovné působení na mladistvého – oproti dospělým, kde je primárně kladen důraz na trestání.

Až do konce 19. století se zacházelo s mladistvými pachateli obdobně jako s dospělými, platili pro ně stejné normy chování. Pokud mladistvý pachatel porušil zákonem vyžadovanou normu chování, byl vystaven stejným sankcím jako dospělý, byl vězněn ve stejných věznicích. Začátkem 20. století lidé uznali, že míra trestní odpovědnosti musí být u nezletilých (myšleno do 18 let věku) jiná, než u zletilých pachatelů i přesto, že se stejného činu dopustí za podobných okolností.⁵³ Toto jednání následně vedlo k zaměření trestů k nápravnému a výchovnému působení na mladistvého, jak jej dnes uvádí zákon č. 218/2003 Sb., na rozdíl od ochranného působení na dospělé pachatele.

Pokud je mladistvý shledán soudem vinný, není mu uložen trest, ale tzv. opatření. „Jeho hlavní obsah spočívá v aktivním zacházení a působení na dosud napravitelného, mentálně, morálně a sociálně nezralého dospívajícího pachatele.“⁵⁴

V §10 Zákona mládeže jsou uvedena tři druhy opatření:

- **ochranná opatření** zahrnují především *ochranné léčení, zabránění věci a ochrannou výchovu*.⁵⁵
- **výchovná opatření** zahrnují *dohled probačního pracovníka v rodině, probační program* (sociální, psychologické, terapeutické programy, dále vzdělávací, doškolovací a rekvalifikační programy – s různým režimem omezení běžného způsobu života), *výchovné povinnosti* (zaplacení dlužné částky, nahrazení škody, bezplatná veřejně prospěšná činnost, pomoc oběti), *napomenutí s výhradou*.⁵⁶
- **trestní opatření** zahrnují *obecně prospěšné práce* (vykonává se ve spolupráci s obecními úřady s dalšími organizacemi – charitativními, církevními), *peněžité opatření, propadnutí věci, zákaz činnosti, vyhoštění na dobu neurčitou, trest*

⁵² Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění platném k 23. 6. 2003

⁵³ Srov. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: *Kriminologie a prevence kriminality*, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, s. 103

⁵⁴ Tamtéž, s. 106

⁵⁵ Srov. Tamtéž, s. 107

⁵⁶ Srov. Tamtéž, s. 107

odnětí svobody podmíněný i nepodmíněný (horní hranice u mladistvého 5 let, v případě výjimečného opatření až 10 let).⁵⁷

Pokud porovnáme roční výkazy o výkonu sociálně-právní ochrany dětí⁵⁸ za roky 2008, 2009 a 2010 evidované Magistrátem města České Budějovice (bližší rozdělení výkaz neumožňuje), zjistíme, že v roce 2008 bylo kurátorem pro mládež řešeno 115 případů trestné činnosti mladistvých, v roce 2009 107 případů a v roce 2010 98 případů.

Dále se z výkazu činnosti SPOD Magistrátu města České Budějovice dozvíme, že v roce 2008 bylo orgány Sociálně-právní ochrany dětí podáno soudu 14 žádostí o nařízení ochranných opatření, v roce 2009 pouze 3 žádosti a v roce 2010 5 žádostí. V roce 2009 orgány Sociálně-právní ochrany dětí Magistrátu města České Budějovice uložily mladistvým 66 výchovných opatření, v roce 2010 již jen 41 výchovných opatření. Pro rok 2008 není statistika zpracována.

Z uveřejněných ročních výkazů je patrné, že i orgány Sociálně-právní ochrany dětí Magistrátu města České Budějovice evidují meziroční pokles trestné činnosti spáchané mladistvými a klesá i počet uložených opatření. Trestní opatření nejsou orgány SPOD evidovány.

3.3 Prevence

Základem prevence kriminality mládeže je její včasné a dlouhodobé působení. Vychází z předpokladu, že prevence kriminality mládeže je proces, který je nutné nezanedbat, neodkládat a začít s ním od nejtítlejšího věku dítěte.⁵⁹

Prevence kriminality mladistvých osob musí vždy a v plném rozsahu respektovat základní práva dětí a to jak v zacházení s ohroženými dětmi, tak i v jejich trestání. Preventivní aktivity musí respektovat právní normy vyšší právní síly a vyhýbat se riziku případných rozporů.⁶⁰

„Prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k

⁵⁷ Srov. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: *Kriminologie a prevence kriminality*, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, s. 107

⁵⁸ Roční výkaz o výkonu sociálně-právní ochrany dětí: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online] [cit. 2011-7-27] Dostupné z [www: http://www.mpsv.cz/](http://www.mpsv.cz/)

⁵⁹ Srov. ZOUBKOVÁ I., NIKL J., ČERNÍKOVÁ, V.: *Kriminalita Mládeže*, Praha 2001, PA ČR, s. 42

⁶⁰ Srov. Tamtéž, s. 42

předcházení páchání kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž patří k nejzávažnějším nejružnější formy závislostí.⁶¹

3.3.1 Schéma prevence kriminality

V současné době se nejčastěji setkáme s rozdělením na *primární, sekundární a terciální* úrovní. Kritérium pro rozlišení je okruh adresátů, kterému je prevence určena.⁶² Další rozšířené rozdělení prevence kriminality je z obsahového hlediska a to na *sociální prevenci, situační prevenci* a na *prevenci viktinnosti*.⁶³

Sociální prevence se soustředí především na sociální integraci a proces socializace. Jejím cílem je minimalizace negativních společenských a ekonomických vlivů, které mají většinový podíl na páchání trestné činnosti.⁶⁴

Sociální prevence primární se zaměřuje na výchovné, vzdělávací a poradenské aktivity, které mají pozitivní vliv na životní podmínky mladistvých.⁶⁵ *Sociální prevence sekundární* se zaměřuje na včasné odhalení sociálně-patologických jevů a identifikaci potenciálních pachatelů dříve než dojde k páchání trestné činnosti.⁶⁶ *Sociální prevence terciální* je zaměřena na výkon trestů a opatření, dále informační, poradenské a vzdělávací aktivity sociální péče, které vykonávají poradny, sociální kurátoři pro mládež a streetworkeri.⁶⁷

⁶¹ Prevence kriminality: MV ČR 2008 [online] [cit. 2010-11-29] Dostupné z [www: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm)

⁶² Srov. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: *Kriminologie a prevence kriminality*, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, s. 76

⁶³ Srov. ZAPLETAL, J.: *Prevence kriminality*, Praha 2005, Vydavatelství PA ČR, s. 9

⁶⁴ Srov. Prevence kriminality: MV ČR 2008 [online] [cit. 2010-11-29] Dostupné z [www: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm)

⁶⁵ Srov. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: *Kriminologie a prevence kriminality*, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, s. 77

⁶⁶ Srov. Tamtéž, s. 77

⁶⁷ Srov. Tamtéž, s. 77

Situační prevence spočívá v tom, že každá obec by měla zvážit a přijmout opatření k minimalizaci trestné činnosti v místě. Záleží i na finančních možnostech. Myslí se tím především kamerový systém, služebny PČR, dostatek policistů v ulicích apod. Lidé by si měli více všimnout podezřelých lidí v domě, v autobusech, ve svém okolí. Jednodušeji se tato prevence uplatňuje na venkově, kde se lidé znají. Pachatelé využívají především anonymitu velkých měst a sídlišť. Proto stát musí svými opatřeními co nejvíce ztížit pachatelům páchat trestnou činnost.⁶⁸ V Českých Budějovicích je od roku 2006 instalován městský kamerový systém, který v současné době zahrnuje 28 kamer. Ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory je instalováno 12 kamer, které snímají ulice – V. Volfa, Ant. Barcala, M. Chlajna, K. Chocholy, N. Frýda, M. Horákové, Dlouhá louka, Fr. Ondříčka, Netolická, Litvínovická a městskou část České Vrbné. Kromě OOP je zde služebna Městské policie České Budějovice.

Situační prevence primární je zaměřena prostřednictvím technických, organizačních a ekonomických opatření na zlepšení bezpečnostní situace celého státu.⁶⁹ *Situační prevence sekundární* se zaměřuje na sledování aktuální bezpečnostní situace v rizikových částech měst a komunit, v případě mimořádných událostí také na včasné uzávěry uvedených lokalit a to za pomoci např. mechanických zábranných prostředků, elektronické zabezpečovací signalizace, Policie ČR, Armády ČR, městské policie a administrativně-organizačních opatření.⁷⁰ *Situační prevence terciální* je zaměřena na zlepšení bezpečnostní situace v konkrétních rizikových částech měst a komunit.⁷¹

„Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob.“⁷² Pokud se mladistvý stane obětí trestné činnosti, je důležité, aby si mohl promluvit s odborníkem. Mladiství se v podobných případech uzavírají do sebe a odmítají komunikovat s okolím. Je na místě využívat pomoci psychologa, terapeuta, ale i posílit sebevědomí dítěte.⁷³ Cílem prevence viktimmnosti je tedy skutečnost, aby se člověk nestal obětí trestné činnosti.⁷⁴

⁶⁸ Srov. Prevence kriminality: MV ČR 2008 [online] [cit. 2010-11-29] Dostupné z [www: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm)

⁶⁹ Srov. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: *Kriminologie a prevence kriminality*, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, s. 79

⁷⁰ Srov. Tamtéž, s. 79

⁷¹ Srov. Tamtéž, s. 79

⁷² Tamtéž

⁷³ Srov. Tamtéž, s. 79

⁷⁴ Srov. ZAPLETAL, J.: *Prevence kriminality*, Praha 2005, Vydavatelství PA ČR, s. 24

Primární prevence viktinnosti je zaměřena na informování mládeže o možnostech zajištění vlastní bezpečnosti (prostřednictvím masmédií, školních přednášek) a zvyšování odpovědností občanů za své jednání.⁷⁵ *Sekundární prevence viktinnosti* je zaměřena jedince ohrožené viktinnizací⁷⁶ a *terciální prevence viktinnosti* se zaměřuje na oběti trestné činnosti, jejich rehabilitaci a cvičení proti opakované viktinnizaci.⁷⁷

Pokud rozdělíme prevenci kriminality pouze dle okruhu adresátů, budeme jako první uvažovat **primární prevenci**. „Primární prevenci chápeme jako předcházení zločinu na základě přesvědčivé kulturní, hospodářské, dopravní a sociální politiky, cíleným ovlivňováním situace a příčin zločinnosti.“⁷⁸ Není předem zacílena na určitý okruh osob, ale směřuje na celou společnost – instituce i občany.⁷⁹

Primární prevence by měla být zaměřena na smysluplné využívání volného času dětmi a mládeží, její realizace probíhá v rodině, ve škole, volnočasových zařízeních. Na sídlišti Máj je primární prevence zastoupena několika sdruženími a výchovnými zařízeními.

Sekundární prevence je na rozdíl od primární prevence zaměřena na konkrétní jedince a skupiny, které jsou označeny jako kriminálně rizikové. Současně je zaměřena na ochranu materiálních hodnot, které se stávají předmětem zájmu pachatelů.⁸⁰ „Preventivní opatření z oblasti sekundární prevence se týkají ve velké míře mládeže a nezřídka zasahují do sféry volného času.“⁸¹

„**Terciální prevence** spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění vč. rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení).“⁸² Současně se terciální prevence zaměřuje i na osoby, které se staly oběťmi trestné činnosti.⁸³

⁷⁵ Srov. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: *Kriminologie a prevence kriminality*, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004, s. 79

⁷⁶ Srov. Tamtéž, s. 79

⁷⁷ Srov. Tamtéž, s. 79

⁷⁸ KAISER, G. *Kriminologie*. Praha 1994: C. H. Beck, s. 38

⁷⁹ Srov. ZAPLETAL, J.: *Prevence kriminality*, Praha 2005, Vydavatelství PA ČR, s. 25

⁸⁰ Srov. Tamtéž, s. 26

⁸¹ Tamtéž, s. 26

⁸² Prevence kriminality: MV ČR 2008 [online] [cit. 2010-11-29] Dostupné z [www: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm)

⁸³ Srov. ZAPLETAL, J.: *Prevence kriminality*, Praha 2005, Vydavatelství PA ČR, s. 26

„Odpovědnost za oblast primární a sociální prevence spadá do působnosti rodiny, obce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sekundární a terciární prevence je s ohledem na odbornou náročnost jednotlivých aktivit záležitostí resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a v některých souvislostech i Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zdravotnictví. Ve specifické části populace působí i Ministerstvo obrany.“⁸⁴

Je nezbytné, aby všechny subjekty účastníci se prevence kriminality mládeže navzájem spolupracovali. Prioritní role náleží rodině, škole, masmédiím. Dalšími subjekty participující na prevenci kriminality mládeže jsou státní instituce působící v sociální sféře, dále policie, soudy, státní zastupitelství, ale i nestátní instituce jako zájmové sdružení občanů, neziskové organizace, občanské iniciativy, nadace, církevní organizace. Bez koordinace jednotlivých aktivit může docházet k překrývání a násobení určitých aktivit a naopak absenci aktivit žádoucích.⁸⁵

Preventivní politika by se měla stát prioritní i na sídlišti Máj. Na jaře roku 2012 je naplánována stavba komunitního centra a to vedle budovy České správy sociálního zabezpečení v ul. Antonína Barcala, ve kterém by měli sídlit: služebna městské policie, mateřské centrum, nejrůznější služby pro seniory a zdravotně postižené, poradny pro lidi v nouzi nebo středisko pro mládež⁸⁶. Považuji nápad za vynikající, protože centrum bude v bezprostřední blízkosti sídliště a umožní tak plně jeho využití. Plánovaná podoba komunitního centra je znázorněna v příloze č. 3.

3.3.2 Prevence kriminality ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory

Policie ČR dle principu Community Policing uzavírá s příslušnými obecními, městskými a krajskými úřady tzv. *koordinální dohody*, které jsou zaměřené především na preventivní opatření. Výsledkem vzájemné spolupráce a zodpovědnosti za bezpečnost v regionu jsou *městské programy prevence kriminality*.⁸⁷

⁸⁴ Prevence kriminality: MV ČR 2008 [online] [cit. 2010-11-29] Dostupné z www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>

⁸⁵ ZOUBKOVÁ I., NIKL J., ČERNÍKOVÁ, V.: *Kriminalita Mládeže*, Praha 2001, PA ČR, s. 43

⁸⁶ Komunitní centrum Máj: České Budějovice [online] [cit. 2011-7-20] Dostupné z www: <http://www.c-budejovice.cz/cz/rozvoj-mesta/rozvoj-mesta/stranky/komunitni-centrum.aspx>

⁸⁷ Srov. VOKUŠ, J.: *Policie České republiky*, Praha: Policejní prezidium, 2010, s. 74

Město České Budějovice se v současné době řídí *Koncepcí prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2009-2011*⁸⁸, jejíž úkoly v kompetenci Policie ČR plní *Preventivní informační skupina - Policie ČR správy Jihočeského kraje*. Můžeme uvést tři preventivní projekty, které se přímo dotýkají OOP Čtyři Dvory.

Projekt **Ajaxův zápisník** je již v současné době ukončen, ale byl zaměřen na žáky prvních stupňů základních škol (II. a III. tříd). Tvář projektu byl policejní pes Ajax, který žákům pomyslně přinesl Ajaxův *zápisník*. Zápisník byl rozdělen na deseti kapitol (na každý školní měsíc jedna kapitola) a zábavnou formou se věnoval předcházení sociálně-patologických jevů.⁸⁹ Ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory působí čtyři základní školy – ZŠ Máj I, ZŠ Máj II, ZŠ Bezdrevská a ZŠ O. Nedbala.

Projekt **Zebra se za tebe nerozhlédne** je zařazován zpravidla dvakrát ročně a to na začátku školního roku a v jeho druhé polovině. Jeho cílem je preventivní působení na chodce a ostatní účastníky silničního provozu, především se zaměřením na přechody pro chodce.⁹⁰ I ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory je projekt pravidelně zařazován a to ve spolupráci s Městskou policií. Velký důraz je kladen na přechody v blízkosti škol.

Projekt **Učíme se s Policií** je určený pro druhý stupeň základních škol. Jeho cílem bylo sjednocení policejní prevence v rámci celé České republiky⁹¹. OOP Čtyři Dvory ve spolupráci s řediteli základních škol Máj I a Máj II provádí každoroční přednášky pro žáky, součástí přednášek je i prohlídka prostor obvodního oddělení a seznámení žáků se základními úkoly Policie ČR.

„Těžiště policejní práce má být směřováno do prevence situační a to na úrovni primární, sekundární a terciální.“⁹²

Při zaměření se na služební obvod OOP Čtyři Dvory a mladistvé osoby je primární prevence uskutečňována v rámci obchůzkové služby územně odpovědných policistů, kteří se setkávají s mladými lidmi v místech, kde se scházejí a seznamují je

⁸⁸ Koncepce prevence kriminality JČ kraje na období 2009-11: Jihočeský kraj [online] [cit. 2011-7-20] Dostupné z [www: http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1460&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1460&par[lang]=CS)

⁸⁹ Srov. Ajaxův zápisník: Policie ČR [online] [cit. 2011-7-20] Dostupné z [www: http://www.policie.cz/clanek/ajaxuv-zapisnik-328720.aspx](http://www.policie.cz/clanek/ajaxuv-zapisnik-328720.aspx)

⁹⁰ Srov. Zebra se za tebe nerozhlédne: Policie ČR [online] [cit. 2011-7-20] Dostupné z [www: http://www.policie.cz/clanek/zebra-se-za-tebe-nerozhledne-262841.aspx](http://www.policie.cz/clanek/zebra-se-za-tebe-nerozhledne-262841.aspx)

⁹¹ Srov. Koncepce prevence kriminality JČ kraje na období 2009-11: JČ kraj [online] [cit. 2011-7-20] Dostupné z [www: http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1460&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1460&par[lang]=CS)

⁹² ZAPLETAL, J.: *Prevence kriminality*, Praha 2005, Vydavatelství PA ČR, s. 77

s nejčastějšími druhy kriminality a o možnostech jednání v případě zjištění, že dochází ke kriminálnímu jednání.⁹³

Sekundární prevence je uskutečňována samotnou obchůzkovou službou a výskytem policisty v rizikových částech služebního obvodu.⁹⁴

Terciální prevence zaměřená na zhoršení podmínek páchaní trestné činnosti⁹⁵ se ve služebním obvodě OOP Čtyři Dvory úspěšně provádí v rizikových částech policisty v civilním oděvu.

⁹³ Srov. ZAPLETAL, J.: *Prevence kriminality*, Praha 2005, Vydavatelství PA ČR, s. 77

⁹⁴ Srov. Tamtéž, s. 77

⁹⁵ Srov. Tamtéž, s. 77

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se věnoval tématu Analýza kriminality mladistvých ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory. V první části práce jsem provedl výklad základních pojmů, jako jsou obvodní oddělení policie, služební obvod, kriminalita, mladistvý, trestní odpovědnost. V další části práce jsem provedl analýzu statistiky kriminality OOP působících na území města České Budějovice – OOP Č. Budějovice, OOP Čtyři Dvory, OOP Suché Vrbné a OOP Boršov, jako metodu jsem použil sekundární analýzu dat. Zaměřil jsem se na roky 2008, 2009 a 2010, tedy roky, kdy jsem zaměstnán na OOP Čtyři Dvory. V úvodu práce jsem uvedl, že očekávám zvýšený podíl kriminality mladistvých ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory, především v souvislosti se sídlištěm Máj, které nese označení sociálně vyloučená lokalita a současně s faktem, že služební obvod zahrnuje i další českobudějovická sídliště – Vltava a Šumava.

Provedenou analýzou jsem dospěl k překvapivému závěru a to, že procentuální zastoupení trestných činů spáchaných mladistvými osobami není ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory nijak znepokojivé a naopak **dochází k meziročnímu poklesu**. Pokud se zaměříme na rok 2010, vidíme zhoršení situace ve služebních obvodech OOP Suché Vrbné a překvapivě i OOP Boršov. Kromě OOP Čtyři Dvory mají ve svých služebních obvodech sociálně vyloučenou lokalitu i OOP Č. Budějovice a OOP Suché Vrbné. Mapa sociálně vyloučených lokalit je v příloze č. 4.

Jako nejdůležitější výsledek mé bakalářské práce považuji zjištění, že kriminalita ve služebním obvodu OOP Čtyři Dvory vykazuje klesající tendenci a počtem činů spáchaných mladistvými osobami nijak nevybočuje z průměru ostatních OOP na území města České Budějovice.

K nejčastěji zjištěným trestným činům spáchaných mladistvými ve sledovaném služebním obvodu patří násilné trestné činy (loupež, nebezpečné vyhrožování, úmyslné ublížení na zdraví, porušování domovní svobody) a mravnostní trestné činy (znásilnění, pohlavní zneužívání, šíření pornografie), kde OOP Čtyři Dvory převyšuje ostatní OOP.

Jako možné řešení vidím důslednější situační prevenci ze strany policistů obvodního oddělení Čtyři Dvory v prvním případě a v případě druhém rozšíření preventivních aktivit Preventivně informační skupiny - Policie ČR správy Jihočeského kraje, se zaměřením na základní školy a dospívající mládež v případě druhém.

Pokud by se městu podařilo vybudovat dostatečně množství dětských hřišť a zařízení volného času, situace by se pravděpodobně dále zlepšovala. Nevhodné trávení volného času vede k sociálně patologickým jevům. Není možné zcela odstranit kriminogenní faktory, ale pokud mladistvým nabídneme prostřednictvím pedagogiky volného času nové možnosti, jak smysluplně nakládat s volným časem, minimalizujeme jejich riziko.

Budoucnost naší společnosti závisí na mládeži. Současní mladiství budou v následujících desetiletích zakládat rodiny, vychovávat děti. Média nám předkládají zprávy, že se stále zvyšuje počet nemanželských dětí, stoupá počet rozvodů. Rodina zajišťuje prvotní socializaci jedince a žádné výchovné zařízení nedokáže nahradit její funkci v plném rozsahu. I tímto směrem by měla směřovat preventivní politika kriminality mládeže.

Seznam použitých zdrojů

Literatura:

DUBSKÝ, V. a kol., *Mládež, společnost a stát*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT ČR, 1994. ISSN 1210-6380.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

CHMELÍK, J. a kol., *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.

CHROMÝ, J.: *Kriminalita páchaná na mládeži*, Praha: Linde, 2010.
ISBN 978-80-7201-825-3.

KAISER, G. *Kriminologie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1994. ISBN 80-7179-002-8.

MACEK, P.: *Pořádková činnost policie*, Praha: Police History, 2003.
ISBN 80-86477-16-9.

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A.: *Mládež a delikvence*., Praha: Portál, 1998.
ISBN 80-7178-226-2.

NOVOTNÝ, O. a kol. *Kriminologie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Aspi Publishing s.r.o., 2004. ISBN 80-7357-026-2.

PÁVKOVÁ J. a kol. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-295-5.

SEDLÁČEK I. a kol. *Člověk mezi lidmi*. Praha: Trizonia, 1998. ISBN 80-85573-54-7.

VOKUŠ, J.: *Policie České republiky*, Praha: Policejní prezidium, 2010.
ISBN 978-80-254-6098-6.

ZAPLETAL, J.: *Prevence kriminality*. 2. přepracované vydání. Praha 2005, Vydavatelství PA ČR. ISBN 80-7251-200-5.

ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M.: *Kriminologie a prevence kriminality*, Vydavatelství Armex Publishing s.r.o., 2004. ISBN 80-86795-05-5.

ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminalita Mládeže*, Praha: Vydavatelství Policejní Akademie ČR, 2004. ISBN 80-7251-070-3

Zákon č. 218/2003 Sb., O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění platném k 25. 6. 2003.

Elektronické zdroje:

Obecně o trestním zákoníku: Reforma Justice [online] [cit. 2011-7-27] Dostupné z www:

<http://www.reformajustice.cz/cz/trestni-zakonik/obecne-o-trestnim-zakoniku.html>

Policie ČR – KŘP Jihočeského kraje: Policie ČR [online] [cit. 2011-7-12] Dostupné z www: <http://www.policie.cz/clanek/policie-ceske-republiky-krajske-reditelstvi-policie-jihoceskeho-kraje-uzemni-odbor-ceske-budejovice.aspx>

Mapa sociálně vyloučených lokalit: Evropský sociální fond ČR [online] [cit. 2011-7-26] Dostupné z www: http://www.esfcr.cz/mapa/int_jc3_1_1.html

Statistický přehled kriminality: Správa jihočeského kraje [online] [cit. 2011-6-20] Dostupné z Intranet PČR www: <http://www.essk.pcr.cz>

Roční výkaz o výkonu sociálně-právní ochrany dětí: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online] [cit. 2011-7-27] Dostupné z www: <http://www.mpsv.cz/>

Prevence kriminality: MV ČR 2008 [online] [cit. 2010-11-29] Dostupné z www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>

Komunitní centrum Máj: České Budějovice [online] [cit. 2011-7-20] Dostupné z www: <http://www.c-budejovice.cz/cz/rozvoj-mesta/rozvoj-mesta/stranky/komunitni-centrum.aspx>

Koncepce prevence kriminality JČ kraje na období 2009-11: JČ kraj [online] [cit. 2011-7-20] Dostupné z www: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1460&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1460&par[lang]=CS)

Abstrakt

REHÁK, M. *Kriminalita mladistvých ve služebním obvodu obvodního oddělení policie ČR Čtyři Dvory*, České Budějovice 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologické a sociální etiky. Vedoucí práce J. Šrajer.

Klíčová slova: mladiství, kriminalita, trestní odpovědnost mladistvého, obvodní oddělení policie, služební obvod, příčiny kriminality, prevence kriminality, druhy opatření, Čtyři Dvory, České Budějovice

Práce se zabývá kriminalitou mladistvých ve služebním obvodu obvodního oddělení policie Čtyři Dvory. Je zde proveden rozbor pojmů mladistvý, trestní odpovědnost mladistvého, kriminalita, obvodní oddělení policie, služební obvod, OOP Čtyři Dvory. Další část práce je zaměřena na analýzu kriminality mladistvých ve služebním obvodě a její porovnání s ostatními obvodními odděleními na území města České Budějovice. Závěrečná část práce se věnuje příčinám a prevenci kriminality mladistvých, zároveň uvádí možná opatření ukládaná mladistvým pachatelům.

Abstract

REHÁK M. *Juvenile delinquency, focused on the situation in the police district called Čtyři Dvory*, České Budějovice 2011 Thesis. University of South Bohemia in České Budějovice. Faculty of Theology. Department of Theology and Social Ethics. Supervisor J. Šrajfer.

Key words: youth, crime, crime prevention, penal responsibility of juvenile offender, police department, police district department, prevention of criminality, the types of measures, Čtyři Dvory, České Budějovice

The work deals with juvenile delinquency, focusing on the situation in the police district belonging to the police station Čtyři Dvory. In the thesis it is analyzed in terms the juvenile criminal code, penal responsibility, criminality, police district department, station department, OOP Čtyři Dvory. Next chapter is focused on juvenile delinquency and its analysis in the police district OOP Čtyři Dvory, comparing it with the rest of police districts in the city of České Budějovice. The final part is focused on causes of juvenile delinquency and its prevention and also mentions possible measures given to juvenile offenders.

Přílohy

Příloha č. 1 – SWOT analýza sídliště Máj

Příloha č. 2 – mapka kamer městské kamerového systému v Českých Budějovicích

Příloha č. 3 – návrh plánovaného komunitního centra v ul. A. Barcala

Příloha č. 4 – mapa sociálně vyloučených lokalit na území města Č. Budějovice

Příloha č. 5 – mapka rozdělení služebních obvodů OOP v Č. Budějovicích

Příloha č. 1

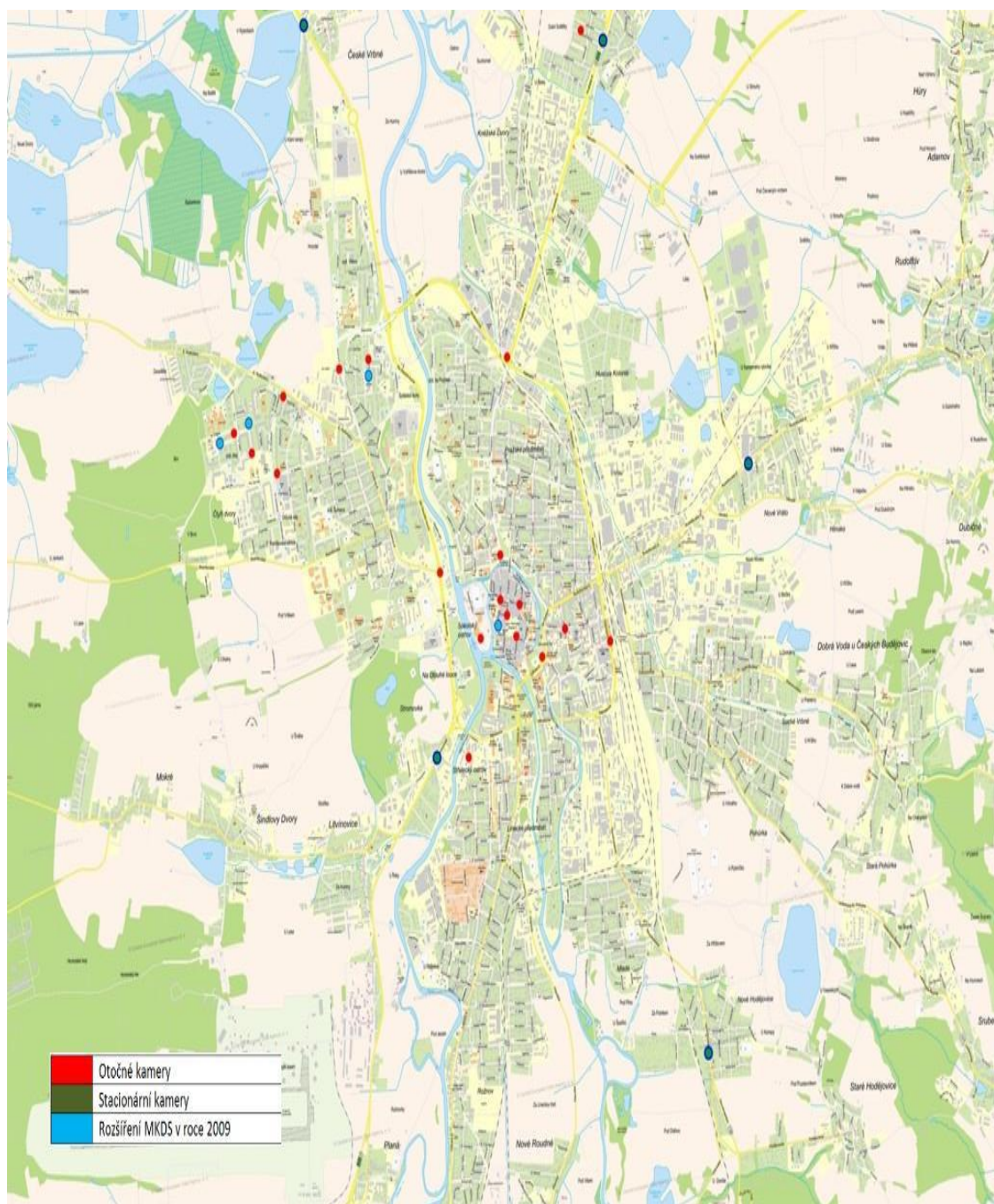
Obsah faktorů	Typy faktorů	
	Příznivé	nepříznivé
vnitřní	<p>SILNÉ STRÁNKY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. v místě pracuje Obvodní oddělení Policie ČR 2. existence kamerového systému 3. v místě pracuje okrsková služebna MP ČB 4. realizace preventivních programů 5. funkční zdravotně sociální komplement – v lokalitě jsou ordinace praktického lékaře, ambulantních specialistů a lékárna 6. sociální a drogové street služby poskytované přímo v lokalitě 7. předškolní i školní zařízení v lokalitě 8. velmi dobrá dostupnost lokality do centra města – MHD, cyklostezka 9. prodejny potravin, supermarket, sídla drobných podnikatelů 10. v lokalitě je pošta, bankomat 	<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. přidělení náhradních bytů Romům před rokem 1989 a jejich následná migrace za svojí komunitou žijící v této lokalitě 2. vysoká koncentrace sociálně slabých obyvatel, sociálně slabých rodin, izolovanost lokality 3. nejvyšší výskyt negativních jevů ve vzájemném soužití majority a minority 4. nadprůměrný počet případů rizikového chování dětí mladšího školního věku 5. vysoká a stabilní nezaměstnanost občanů se základním vzděláním 6. vysoký nápad krádeží a další majetkové trestné činnosti 7. sídlištní kriminalita a drogová problematika má stoupající tendenci 8. 2x vyšší nezaměstnanost oproti městu ČB 9. rostoucí zadlužování sociálně slabých rodin 10. zdeformovaný trh s byty – byty jsou prodejné max. za polovinu tržní hodnoty bytu nebo jsou neprodejné 11. obyvatelé lokality se cítí nejméně bezpečně (36%) proti zbylým lokalitám ČB (8-11%) 12. nejvyšší počet obyvatel nakumulovaných v jedné ulici - V. Volfa 13. vysoký počet případů rušení nočního klidu řešeného strážníky MP 14. největší českobudějovické sídliště, nejvyšší hustota obyvatel na 1 m² ve městě 15. nadprůměrný počet zásahů MP ČB 16. sociální služby jsou poskytovány bez potřebného zázemí v této lokalitě 17. vysoká zastavěnost - minimum volných ploch využitelných pro řešení problémů dopravní infrastruktury, budování klidových zón, apod. 18. velmi malá sociální soudržnost

vnější	<p>PŘÍLEŽITOSTI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. realizace dílčích aktivit projektu IPRM – v oblasti prevence kriminality 2. realizace dílčích aktivit projektu IPRM – realizace preventivních projektů v oblasti sociálních služeb 3. podpora spolupráce složek Policie ČR, Městské policie ČB a složek IZS 4. snaha řešit problematiku sídelních útvarů z konce 60tých let na národní i regionální úrovni 5. realizace dílčích aktivit projektu IPRM – revitalizace panelového sídliště 6. tvorba a implementace koncepce sociálního bydlení města ČB 7. existence vhodných dotačních titulů 8. tvorba nového subcentra v navazující lokalitě Čtyři Dvory 9. rozvoj navazující lokality pro volnočasové aktivity – Vávrovské rybníky 10. vybudování trolejové tratě pro linku č. 1 – plán preference MHD 	<p>OHROŽENÍ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pokračující migrace minoritních obyvatel do této lokality ovlivněná zejména cenou bytů a přítomností komunity 2. zvyšování počtu sociálně slabých rodin 3. neochota hledat řešení z důvodu nezájmu o cílovou skupinu nebo zkresleného pohledu na minority 4. zvyšování počtu osob dlouhodobě nezaměstnaných 5. pomalý proces zlepšování situace na sídlišti 6. nedostatek finančních prostředků potřebných pro revitalizaci území 7. legislativní změna – snížení úrovně kompetencí městských strážníků 8. zvýšení % neobjasněnosti u TČ
---------------	--	---

96

⁹⁶ Koncepce prevence kriminality města České Budějovice na období 2009 – 2011: [online] [cit. 2010-10-14] Dostupné z www: <http://www.c-budejovice.cz/attachment.ashx?id=2770>

Příloha č. 2



97

⁹⁷ Mapa rozmístění kamerových bodů: Městská policie Č. Budějovice [online] [cit. 2011-7-25] Dostupné z [www:](http://mpolicie.c-budejovice.cz/SiteCollectionDocuments/CeskeBudejovice_mapa_kamery1-4059.jpg)
http://mpolicie.c-budejovice.cz/SiteCollectionDocuments/CeskeBudejovice_mapa_kamery1-4059.jpg

Příloha č. 3

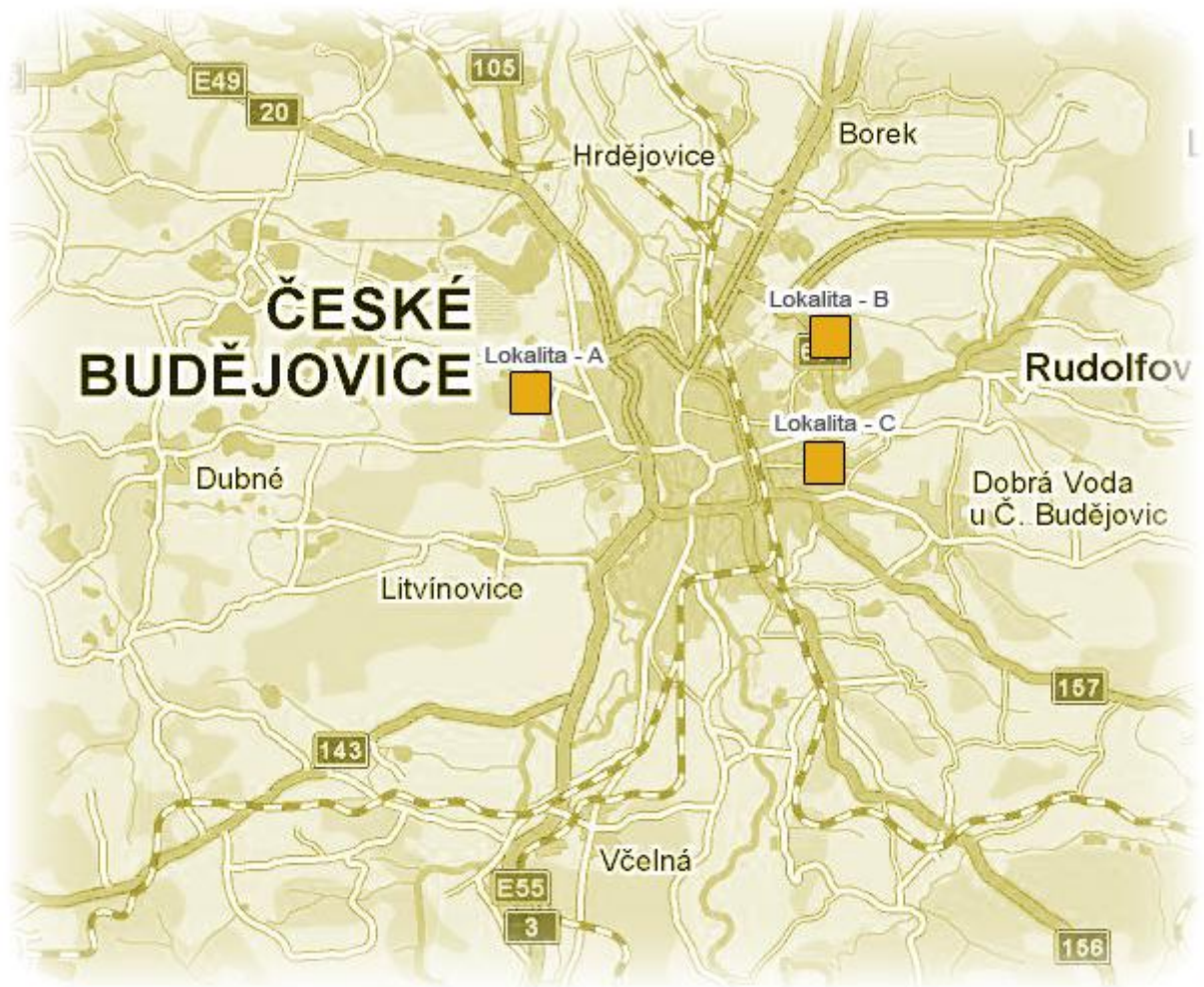


98



⁹⁸Vizualizace komunitního centra v sídlišti Máj: IDNES.cz [online] [cit. 2011-7-25] Dostupné z [www: http://budejovice.idnes.cz/nove-centrum-v-sidlisti-maj-odtrhne-deti-od-pocitacu-lidem-ale-ubere-parkovaci-mista-gzy-/budejovice-zpravy.aspx?c=A110217_102800_budejovice-zpravy_pp](http://budejovice.idnes.cz/nove-centrum-v-sidlisti-maj-odtrhne-deti-od-pocitacu-lidem-ale-ubere-parkovaci-mista-gzy-/budejovice-zpravy.aspx?c=A110217_102800_budejovice-zpravy_pp)

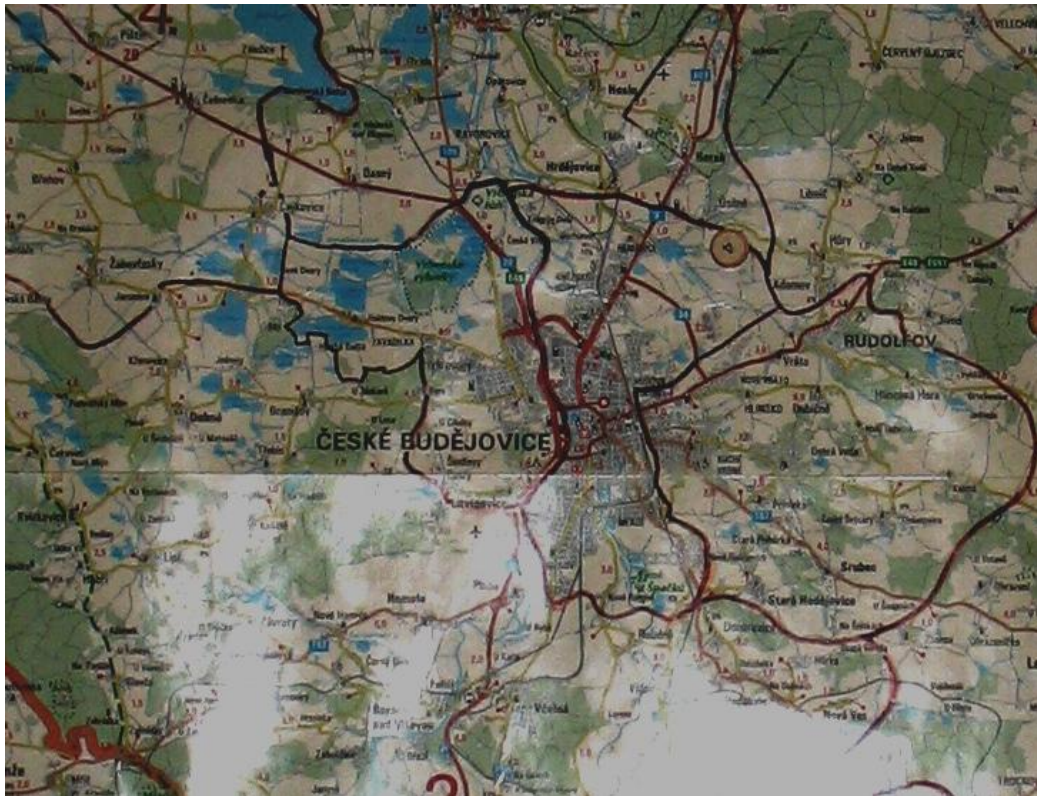
Příloha č. 4



99

⁹⁹ Mapa sociálně vyloučených lokalit: EFS ČR [online] [cit. 2011-7-26] Dostupné z [www: http://www.esfcr.cz/mapa/int_jc3_1.html](http://www.esfcr.cz/mapa/int_jc3_1.html)

Příloha č. 5



100

¹⁰⁰ Zdroj: vlastní